

ULUSLARARASI İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER DERGİSİ

*INTERNATIONAL JOURNAL OF ECONOMIC AND ADMINISTRATIVE
SCIENCES*

CİLT/VOLUME: 7 SAYI/NUMBER: 2 DECEMBER/ARALIK-2023

SAHİBİ/OWNER

Prof. Dr. Kürşat ÇELİK
Fırat Üniversitesi İİBF Dekanı

EDİTÖRLER/EDITORS

Doç. Dr. Emre ÜNAL
Dr. Öğr. Üyesi İsmail KAVAZ

İLETİŞİM ADRESİ/COMMUNICATION ADDRESS

Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı/Elâzığ

Tel: 0 424 233 27 65 **Faks:** 0 424 218 85 65 **Mail:** iibfdergifirat@gmail.com

BASKI/PRINTED BY

Fırat Üniversitesi Basımevi

ISSN: 2608-2184

YAYIN KURULU
(PUBLICATION BOARD)

Prof. Dr. Kürşat ÇELİK	Fırat Üniversitesi
Prof.Dr. Kenan PEKER	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Burcu ÖZCAN	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Wawrzyniec CZUBAK	Poznan University
Prof. Dr. Rezhen HARUN	University of Sulaimani
Prof. Dr. Ramona LİLE	A.Vlaicu University of Arad
Prof. Dr. Felix ARION	University of Cluj-Napoca
Prof. Dr. Rifat BİLGİN	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Emre ÜNAL	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Abdunnur YILDIZ	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Pastorel GAŞPAR	A.Vlaicu University of Arad
Doç. Dr. Vintilescu AJEB	Bucura Universty
Doç. Dr. Teodor CİLAN	A Vlaicu University of Arad
Doç. Dr. Vintilescu BELCIAJ	Bucura Universty
Doç. Dr. Adrian SIMON	George Emil Palade University
Dr. Öğr. Üyesi İsmail KAVAZ	Fırat Üniversitesi

İNDEKSLER

Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi; Arastirmax, İdealonline, ResearchBib, Asos Index, Google Scholar, Cite Factor, Journal Factor, ROAD, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Cosmos IF, Directory of Indexing and Impact Factor (DIIF), Rootindexing, Erih Plus, Sindexs, DOI Crossref ve Dergipark tarafından indekslenmektedir.

DANIřMA KURULU
(ADVISORY BOARD)

Prof. Dr. Muhittin ATAMAN	Ankara Sosyal Bilimler Üni.
Prof. Dr. Abdullah ÇELİK	Harran Üniversitesi
Prof. Dr. Abdulah TAŐKESEN	Bingöl Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Hamdi AYDIN	K. Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet AY	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet GÜRBÜZ	Bingöl Üniversitesi
Prof. Dr. Alexandru POPA	A.Vlaicu University of Arad
Prof. Dr. Arzu KARACA	Munzur Üniversitesi
Prof. Dr. Codruta STOICA	A.Vlaicu University of Arad
Prof. Dr. Enver ÇAKAR	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Fehmi KARASIOĞLU	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim YILMAZÇELİK	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. İlknur ÖNER	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Kerem KARABULUT	Ağrı İbrahim Çeçen Üni.
Prof. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Murat AKTAŐ	Muő Alparslan Üniversitesi

Prof. Dr. Murat ÇAK	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Murat DEMİR	Harran Üniversitesi
Prof. Dr. Murat SUNKAR	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer AYTAÇ	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer Osman UMAR	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ramona LİLE	A.Vlaicu University of Arad
Prof. Dr. Recep KARABULUT	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Saadettin TONBUL	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Sayım YORGUN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Selma KARATEPE	İstanbul Gelişim Üniversitesi
Prof. Dr. Tarık ÖZCAN	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Veysel EREN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Yakup BULUT	Mustafa Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel ARSLANTAŞ	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Zahir KIZMAZ	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Zerrin Toprak KARAMAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan Turan DEMİREL	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Tuncay YILMAZ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Sinem YILDIRIMALP	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Abdurrahman BENLİ	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Emel İSLAMOĞLU	Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Feriz İZCİ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Ferruh TUZCUOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. İdris SARISOY	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Murat TUNCER	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. İzzet TAŞAR	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. A. Sırrı YILMAZ	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Bora YENİHAN	Kocaeli Üniversitesi
Doç. Dr. Brigita STANİKUKIENE	Kaunas University of Tech.
Doç. Dr. Doğa Başar SARIİPEK	Kocaeli Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan UZUN	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Handan KARAKAYA	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Nurcan YÜCEL	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Özcan DEMİR	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Pastorel GAŞPAR	A.Vlaicu University of Arad
Doç. Dr. Adrian SIMON	George Emile Palade Uni.
Doç. Dr. Vintilescu AJEB	Bucura University
Doç. Dr. Vintilescu BELCIAJ	AJEBucura University
Doç. Dr. Teodor CILAN	A.Vlaicu University of Arad

BU SAYININ HAKEMLERİ
(REFEREES FOR THIS ISSUE)

Prof. Dr. Rasim Özgür DÖNMEZ	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Tayfur BAYAT	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Kürşat ÇELİK	Fırat Üniversitesi
Doç Dr. Cem AYDEN	Fırat Üniversitesi
Doç Dr. Gül ARIKAN AKDAĞ	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Onur ÖZÇELİK	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Celalettin UZUN	Bingöl Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan UZUN	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Osman AĞIR	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Seçkin Barış GÜLMEZ	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Doç. Dr. Özcan DEMİR	Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Erdinç KOÇ	Bingöl Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sacit SARI	Munzur Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Şükrü YUSUFOĞLU	Fırat Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Murat İNAN	Abdullah Gül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf GÖR	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Göktuğ ŞAHİN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AYDIN	İstanbul Nişantaşı Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Aslı ARSLAN	Fırat Üniversitesi
Dr. Muhammet Burak DELİBAŞ	Bingöl Üniversitesi

ÖNSÖZ

Akademik dergilerin temel amacı, bilim insanlarının araştırma sonuçlarını, bulgularını, fikirlerini ve tartışmalarını diğer bilim insanlarıyla paylaşmasını sağlamaktır. Bu sayede, bilimsel bilgi üretimi, yayılımı ve gelişimi mümkün olur. Akademik dergiler, aynı zamanda, araştırmacıların kendi alanlarında tanınmasını, saygınlık kazanmasını ve akademik başarı elde etmesini de sağlar. Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, bu amaçlara hizmet etmek için yayın hayatına başlamıştır.

Akademik dergilerin kalitesi, etki faktörü ve saygınlığı, büyük bir özveri ve çabanın neticesinde ortaya çıkmaktadır. Bilimsel dergilerin etki faktörü, atıf sayısı ve indekslenme durumu, bilimsel veri tabanlarında yer alması, kalitesinin her geçen gün daha ileriye gittiğinin göstergesidir. DergiPark sistemi içerisinde yer alan dergimizin bu başarıyı kazanmasında dergi editör ekibinin ciddi çaba ve gayreti vardır. Dergimizin yayın formatı, yayın ilkeleri, yayın periyodu, editörler kurulu ve hakemlik süreci net bir şekilde belirlenmiş ve web sayfamızda duyurulmuştur. Dergimiz, bilimsel araştırma ve yayın etiğine uygun olarak çalışmaktadır. Dergimizde intihal, veri manipülasyonu ve yazarlık hakları ihlali ciddi şekilde denetlenmektedir. Dergimize gelen yazılar, ULAKBİM tarafından takip edilen kör hakem uygulaması ile editör kontrolü ve hakem süreçlerinden geçmekte olup bu faaliyetlerin neticesinde, dergimizde bu sayı ile birlikte yayınlanacak makaleler, DOI numarası olarak yayınlanacaktır.

Bu sayımızda; Murat İNAN'ın "Do Turkish Political Parties Pledge in Line With Their Party Family Ideologies? A Quantitative Analysis of Turkish Political Parties' Manifesto Documents", Kürşat ÇELİK'in "İklim Değişikliğine Adaptasyon İçin Trbl Bölgesinin Tarımsal Üretim Verilerinin Değerlendirilmesi", Dilşad GÜZEL, Tuba ŞİMŞEK, Fatma Gül YAZICILAR SOLA'nın "Hizmet Kalitesi ve Fiyat Algısının Müşteri Memnuniyeti Ve Sadakati Üzerindeki Etkisi: Erzurum'da Faaliyet Gösteren Güzellik Merkezleri Üzerine Bir Araştırma", Muhammed Fatih CEVHER'in "Metaverse ve Pazarlama: Dijital Dönüşümün Yeni Boyutları", Galip BAYEZİT, Mehmet TAN'ın "Devlet: Siyaset Sosyolojisi Ekseninde Kuramsal Bir Değerlendirme", İzzet TAŞAR, Şeydanur NAMLI'nın "Türkiye'de Kadınların İşgücü Piyasasına Dahil Olmama Nedenlerini

İncelenmesi”, Bahadır İKİCAN’ın “Justinianus Vebası: Siyasi, Ekonomik ve Sosyal Etkileri”, Mehmet Erkan KILLIOĞLU’nun “Uzayın Ticari Amaçlı Kullanımı ve Uzay Güvenliğinin Özelleştirilmesi”, Hasan UZUN, Çağrı YİĞİT’in “Ulusların Kendi Kaderini Belirleme (Self Determinasyon) Aracı Olarak Dijital Diplomasi” adlı makalelerine yer verilmiştir.

Derginin Aralık 2023 sayısının yayınlanmasında bilimsel çalışmaları ile katkı sunan yazarlara, hakemlere, editörlerimiz ve yayın kurulu üyelerimiz ile emeği geçenlere teşekkür ederim.

Prof. Dr. Kürşat ÇELİK
Fırat Üniversitesi İİBF Dekanı

Mehmet Erkan KILLIOĞLU UZAYIN TİCARİ AMAÇLI KULLANIMI VE UZAY GÜVENLİĞİNİN ÖZELLEŞTİRİLMESİ (<i>Commercial Usage of Space and Privatization of Space Security</i>).....	191
Hasan UZUN, Çağrı YİĞİT ULUSLARIN KENDİ KADERİNİ BELİRLEME (SELF DETERMİNASYON) ARACI OLARAK “DİJİTAL DİPLOMASİ” (<i>Self Determination of Nations “Digital Diplomacy” As A Tool</i>).....	217
Yayın İlkeleri (<i>Public Principles</i>).....	242